

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ORDU GÜLYALI BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	7
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	8
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	8
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	10
7. DENETİM BULGULARI	11

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu	2
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	3
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu	4
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu	5
Tablo 7: Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Alımlar	22

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
AYKOME	Altyapı Koordinasyon Merkezi
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
ETV	Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi
İLBANK	İller Bankası AŞ
İSKİ	İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi
KDV	Katma Değer Vergisi
OSKİ	Ordu Su ve Kanalizasyon İdaresi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TL	Türk Lirası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Belediye Şirketlerindeki Sermaye Tutarı ile Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Uyumlu Olmaması
2. İller Bankası Sermaye Payı ile Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında Yer Alan Tutarın Uyuşmaması
3. Taşınmaz İcmal Cetveli ile Muhasebe Kayıtlarının Uyumlu Olmaması
4. İdarenin Şartlı Bağış Yoluyla Elde Ettiği Taşınırların Kayıt ve Kontrol İşlemlerinin Yapılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Araçlara Yapılan Onarım Giderlerine İlişkin Kontrollerin Yapılmaması
2. Ambalaj ve Giysi Atıklarının Toplanmasına İlişkin İmtiyaz Hakkının İhalesiz ve Bedelsiz Olarak Devredilmesi
3. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Alımlarda Bütçeye Konulan Ödeneğin % 10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
4. Mali Tabloların İdarenin Resmi İnternet Sitesinde Yayımlanmaması
5. Ruhsatsız İş Yerleri İle İlgili Hatalı Uygulamaların Bulunması
6. Doğalgaz Dağıtım Şirketinden Zemin Tahrip Bedelinin Alınmaması Yönünde Belediye Meclisince Karar Alınması
7. Yetkilendirilmiş Muayene Kuruluşuyla Meclis Kararı Olmaksızın Asansör Periyodik Kontrolüne İlişkin Hizmet Protokolü İmzalanması
8. Taşınır Sayım İşlemlerinin Yapılmaması
9. Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Beyannamelerinin Gerçeği Yansıtıp Yansıtmadığının Kontrolünün Yapılmaması
10. Yapı Kullanma İzin Belgelerinin Hatalı Olarak Düzenlenmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Ordu Gülyalı Belediyesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu idaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanunun 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanununda belediye organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanı olarak öngörülmüştür. Gülyalı Belediyesinin karar organı olan Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 9 meclis üyesinden oluşmaktadır.

Belediye teşkilatı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun’a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre 1 adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Belediyenin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 5 birim belirlenmiştir. Bunlar Yazı İşleri Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü, Muhtarlık İşleri Müdürlüğü ve İmar ve Şehircilik İşleri Müdürlüğüdür.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	28	4
Sözleşmeli Personel	-	-
Kadrolu İşçi	10	1
Geçici İşçi	-	6
Toplam	38	11
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	21

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli

idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Ordu Gülyalı Belediyesi faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler çerçevesinde yürütmektedir.

Ordu Gülyalı Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen/Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	4.670.000,00	2.392.000,00	7.062.000,00	6.353.672,00	708.328,00	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	507.000,00	154.000,00	661.000,00	517.582,48	143.417,52	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	39.034.000,00	1.680.000,00	40.714.000,00	36.077.662,45	4.413.489,61	222.847,94
04	Faiz Giderleri	0,00	860.000,00	-85.000,00	775.000,00	237.868,39	537.131,61	0,00
05	Cari Transferler	0,00	1.181.000,00	195.000,00	1.376.000,00	1.285.930,11	90.069,89	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	9.248.000,00	256.000,00	9.504.000,00	4.713.678,56	3.074.721,05	1.715.600,39
07	Sermaye Transferleri	0,00	50.000,00	0,00	50.000,00	50.000,00	0,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	5.000.000,00	-4.592.000,00	408.000,00	0,00	408.000,00	0,00
Toplam		0,00	60.550.000,00	0,00	60.550.000,00	49.236.393,99	9.375.157,68	1.938.448,33

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	5.378.000,00	24.988.480,71	-712,50	24.987.768,21	464,63
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	502.000,00	2.052.424,93	0,00	2.052.424,93	408,85
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	12.580.000,00	4.786.685,60	0,00	4.786.685,60	38,05
05- Diğer Gelirler	24.716.000,00	39.867.980,38	-115,10	39.867.865,28	161,30

06- Sermaye Gelirleri	17.374.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	60.550.000,00	71.695.571,62	-827,60	71.694.744,02	118,41

Buna göre, 2024 yılında net bütçe gelirleri tahmin edilene oranla %118,41 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	4.670.000,00	6.353.672,00	136,05
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	507.000,00	517.582,48	102,09
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	39.034.000,00	36.077.662,45	92,43
04- Faiz Gideri	860.000,00	237.868,39	27,66
05- Cari Transferler	1.181.000,00	1.285.930,11	108,88
06- Sermaye Giderleri	9.248.000,00	4.713.678,56	50,97
07- Sermaye Transferleri	50.000,00	50.000,00	100,00
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	5.000.000,00	0,00	0,00
Toplam	60.550.000,00	49.236.393,99	81,32

Buna göre, 2024 yılında net bütçe giderleri tahmin edilene oranla %81,32 olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelir ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	4.837.445,40	14.085.518,65	24.988.480,71	191,18	77,41
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.159.437,41	1.209.936,38	2.052.424,93	4,36	69,63
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	792.500,00	3.662.550,00	4.786.685,60	362,15	30,69
Diğer Gelirler	9.213.749,17	18.488.925,74	39.867.980,38	100,67	115,63
Sermaye Gelirleri	0,00	158.308,00	0,00	0,00	-100,00
Toplam	16.003.131,98	37.605.238,77	71.695.571,62	134,99	90,65

Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	-193.315,75	0,00	-827,60	-100,00	0,00
Net Toplam	15.809.816,23	37.605.238,77	71.694.744,02	137,86	90,65

Tablodaki veriler dikkate alındığında; 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 34.089.505,25 TL’lik %90,65 oranda artış göstermiştir. Bu çerçevede bütçe gelirlerinden red ve iadelerde 827,60 TL’lik artış gösterilmiştir. Vergi gelirlerinde 10.902.962,06 TL’lik %77,41 oranda artış, Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinde 842.488,55 TL’lik %69,63 oranında artış Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirlerde 1.124.135,60 TL’lik %30,63 oranda artış, Diğer Gelirlerde 21.379.054,64 TL’lik %115,63 oranında artış, toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C- B)/B]
Personel Giderleri	1.859.116,88	3.384.905,23	6.353.672,00	82,07	87,71
SGK Devlet Prim Giderleri	245.325,35	376.439,13	517.582,48	53,44	37,49
Mal ve Hizmet Alım Gid.	13.416.793,95	31.656.856,26	36.077.662,45	135,95	13,96
Faiz Giderleri	344.478,00	165.327,93	237.868,39	-52,01	43,88
Cari Transferler	295.697,69	592.940,32	1.285.930,11	100,52	116,87
Sermaye Giderleri	1.083.792,84	1.877.918,78	4.713.678,56	73,27	151,01
Sermaye Transferleri	10.000,00	90.000,00	50.000,00	800,00	-44,44
Toplam	17.255.204,71	38.144.387,65	49.236.393,99	121,06	29,08

Belediyenin bütçe gideri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 11.092.006,34 TL’lik %29,08 oranda artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında personel giderlerinin 2.968.766,77 TL’lik %87,71 oranında, SGK devlet prim giderlerinin 141.143,35 TL’lik %37,49 oranında, mal ve hizmet alım giderlerinin 4.420.806,19 TL’lik %13,96 oranında, faiz giderlerinde 72.540,46 TL’lik %43,88 oranında, cari transferlerin de 692.989,79 TL’lik %116,87 oranında arttığı görülmektedir. Sermaye giderlerinde 2.835.759,78 TL’lik %151,01 oranında artış, sermaye transferlerinde 40.000,00 TL’lik %44,44 oranında düşüş olduğu öne çıkmaktadır.

Faaliyet sonuçları tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı faaliyet gideri 45.404.694,30 TL, faaliyet geliri 68.941.862,93 TL olup dönem olumlu faaliyet sonucu ise 23.537.168,63 TL olarak

gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Ordu Gülyalı Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, idarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu idaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak

üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’ın 5’inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun’a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

İç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması kapsamında yapılan incelemeler sonucunda iç kontrol sistemleri ile ilgili tespitler aşağıda kısaca belirtilmiştir.

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları güncel bilgi ve farklı yaklaşımları kapsayan seminerlerin halen planlanma aşamasında olması nedeniyle kısmen yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmemiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan hazırlanmamıştır. (5393/41 sayılı Kanun gereğince nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plân yapılması zorunlu değildir.)

İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir.

Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, görevlendirmeler farklı kişiler arasında dağıtılmamış olup, "görevler ayrılığı" prensibine aykırı şekilde uygulamalar mevcuttur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmamıştır.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata kısmen uygun hazırlanmış olup sorumluların iç kontrole ilişkin güvence beyanları açısından eksiklikleri bulunmaktadır.

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, bu konudaki çalışmaların yapılmaması nedeniyle değerlendirilmemektedir.

İdarede iç denetim birimi kurulmamıştır.

İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ordu Gülyalı Belediyesinin 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi

tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Belediye Şirketlerindeki Sermaye Tutarı ile Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Uyumlu Olmaması

Belediye şirketlerine ilişkin sermaye payının Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No: 85) (Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinde Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması) 'ne uygun bir şekilde enflasyon düzeltmesine tabi tutulduğu ancak bu tutarların belediye bilançosunda yer almadığı, belediye bilanço verileri ile şirket mali tabloları arasında tutarsızlık olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına ilişkin olarak;

“Hesabın niteliği” başlıklı 181'inci maddesinde;

“Bu hesap, mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılır.”,

“Hesaba ilişkin işlemler” başlıklı 182'nci maddesinde;

“(1) Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabına ilişkin işlemler aşağıda gösterilmiştir.

a) Mal ve hizmet üreten kuruluşlara gerek nominal sermaye ve gerekse ayni sermaye transferi şeklindeki iştirakler gerçeğe uygun değerleri ile bu hesaba kaydedilir. Sermayesine iştirak edilen mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakdi veya ayni sermaye şeklindeki

katılımlardan bu hesapta kayıtlı tutarların ilgili mal ve hizmet üreten kuruluşların öz kaynak hesaplarında karşılık olarak yer alan tutarlarla eşit olması gerekir. ...

b) Bu hesaba kayıt yapılmasını gerektiren her bir işlemin belgesi en geç bir ay içinde muhasebe birimine intikal ettirilir. Söz konusu işlemlerden bütçe gelir ve gider hesaplarını ilgilendirenlerle ilişkin kayıtların mahsup dönemi sonuna kadar, ilgili hesaplara kaydedilmek suretiyle yapılması zorunludur.” denilmektedir.

Ayrıca Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nin (Sıra No: 85) (Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinde Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması) “Enflasyon düzeltmesi işlemleri” başlıklı 5’inci maddesinin 5’inci fıkrasında; Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı ile mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının enflasyon düzeltmesi işlemlerinin, ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işlemleri esas alınarak yapılacağı, bu kuruluşlarca yapılan enflasyon düzeltmesi işlemlerine ilişkin belgelerin, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Bakanlığa; kapsama dahil diğer kamu idareleri için ilgili kamu idaresine gönderileceği, ilgili kamu idaresinin muhasebe biriminin sermaye hareketlerine ilişkin bu belgeleri esas alarak muhasebeleştirme işlemlerini yapacağı, enflasyon düzeltmesi ve sermaye hareketlerine ilişkin kuruluştan alınan belgelerin bir nüshasının muhasebeleştirme belgesine ekleneceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; idarelerin, mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı ile mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının enflasyon düzeltmesi işlemleri yapılırken, ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işlemlerini esas almaları gerektiği, ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işleminden istisna olması durumunda ise bu işlemi yapmamaları gerekmektedir.

Ancak idarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Gülyalı Belediyesinin sermayedarı olduğu şirketlerin sermaye tutarı 183.000 TL, sermaye düzeltmesi olumlu farkı 265.813,78 TL olup toplamda 448.813,78 TL olmasına karşılık, idarenin mali tablolarında 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında 264.202,61 TL tutarında kayıtlı olduğu, bu tutarın belediye şirketinin öz kaynak hesaplarında yer alan sermaye tutarları ile örtüşmediği, şirkette enflasyon düzeltmesi işlemlerinin yapılmasına karşılık güncellenen bu tutarların belediye hesaplarına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, belediye şirketlerinin öz kaynak hesaplarında yer alan sermaye tutarları ile bilançoda “241 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı” nda yer alan kayıtlar arasındaki tutarsızlığın giderilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: İller Bankası Sermaye Payı ile Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında Yer Alan Tutarın Uyuşmaması

İller Bankası AŞ tarafından İdare adına kesilen sermaye payının “Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinde Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması” başlıklı 85 sıra no’lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliğine aykırı olacak şekilde enflasyon düzeltmesine tabi tutulduğu görülmüştür.

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun’un “Ortaklık yapısı ve sermaye” başlıklı 4’üncü maddesinde;

“(1) Bankanın ortakları il özel idareleri ve belediyelerdir.

(2) Bankanın sermayesi 60.000.000.000 (altmış milyar) Türk Lirasıdır. Bu sermaye Cumhurbaşkanlığı kararı ile beş katına kadar artırılabilir.

(3) Sermaye tavanına ulaşıncaya kadar Bankanın ödenmiş sermayesine aşağıdaki kaynaklar eklenir:

a) 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna göre her ay Maliye Bakanlığı ve İller Bankası tarafından dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilecek miktarlar.

b) Bankanın vergi ve diğer yasal yükümlülükler düşüldükten sonraki yıllık safi kârından yüzde otuz oranında ayrılacak pay.

c) Diğer mevzuat hükümleri ile Banka sermayesine aktarılması uygun görülen paralar ile sermayeye eklenmek üzere yapılacak her türlü yardım ve bağışlar.” denilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 240 Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı ile ilgili “Hesabın niteliği” başlıklı 178’inci maddesinde; “*Bu hesap, kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarlar ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan tutarlar ile bu*

kuruluşlara ikrazen verilen ve mahsup edilen tutarların izlenmesi için kullanılır.” hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; belediyelerin ortağı olduğu İller Bankası AŞ’nin ödenmiş sermayesine eklenecek kaynaklar arasında, belediyelere dağıtılan vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilen miktarlar da yer almaktadır. Bu kesintiler belediyelerin İller Bankası AŞ’deki sermaye paylarını ifade etmektedir. İller Bankası AŞ tarafından kesilen sermaye paylarının 240 Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, 85 sıra no’lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nin “Enflasyon düzeltmesi işlemleri” başlıklı 5 inci maddesinin 5 inci fıkrasında; Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı ile mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının enflasyon düzeltmesi işlemlerinin, ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işlemleri esas alınarak yapılacağı, bu kuruluşlarca yapılan enflasyon düzeltmesi işlemlerine ilişkin belgelerin, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Bakanlığa; kapsama dahil diğer kamu idareleri için ilgili kamu idaresine gönderileceği, ilgili kamu idaresinin muhasebe biriminin sermaye hareketlerine ilişkin bu belgeleri esas alarak muhasebeleştirme işlemlerini yapacağı, enflasyon düzeltmesi ve sermaye hareketlerine ilişkin kuruluştan alınan belgelerin bir nüshasının muhasebeleştirme belgesine ekleneceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; İdarelerin mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı ile mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının enflasyon düzeltmesi işlemlerini yaparken, ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işlemlerini esas alması gerektiği, ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işleminden istisna olması durumunda bu işlemi yapmamaları gerekmektedir.

Ancak, idarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İLBANK’ın sermayesine Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurulu kararına istinaden enflasyon düzeltmesi işlemi yapmadığı, bu nedenle adı geçen bankanın sermayedarı olan belediyenin bu sermayesine Tebliğe uygun olarak enflasyon düzeltmesi işlemi uygulamaması gerekirken, uyguladığı görülmüştür. Bu nedenle İller Bankası AŞ Belediye Veri ve Bilgi Bankası kayıtlarına göre idarenin 2007 yılından itibaren birikmiş sermaye payının toplam tutarı ile 2024 yılı mali tablolarında 240 Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının arasında 1.854.688,35 TL fark olduğu tespit edilmiştir. (İLBANK: 1.359.271,35, 240 Hesabı: 3.213.959,70 TL).

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katılmış olup gerekli düzeltme işlemlerinin yapılacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak, idare bilançosunda 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'na enflasyon muhasebesi farkı olarak ilave edilen tutarın kayıtlardan çıkarılarak, İller Bankası AŞ tarafından İdare adına kesilen sermaye payı tutarları ile İdare kayıtları arasındaki tutarsızlığın giderilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Taşınmaz İcmal Cetveli ile Muhasebe Kayıtlarının Uyumlu Olmaması

Kamu idaresi bilançosunda yer alan taşınmaz hesap bakiyelerinin, taşınmaz icmal cetvelindeki tutarlar ile uyumlu olmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt Şekli" başlıklı 7'nci maddesinde, Yönetmelik'in ekindeki Kayıt Planı'nda yer alan taşınmazların, cinslerine göre hangi formlara kaydedileceği ifade edilmiş ve kayıtların formlarda yer alan bilgileri içerecek şekilde yapılacağı belirtilmiştir. Kamu idarelerinin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince hazırlanan bu formların daha sonra taşınmaz icmal cetvellerinin hazırlanması amacıyla mali hizmetler birimine gönderileceği, mali hizmetler birimince de bu formların konsolide edilerek Yönetmelik'in ekinde (Ek-7) bulunan örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulması gerektiği düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Kayıt Değişikliği İşlemleri" başlıklı 11'inci maddesinde kadastro, imar, ifraz, tevhid, cins tashihi, yüzölçüm değişikliği, kat mülkiyeti tesisi, kamuya terk gibi nedenlerle taşınmazda meydana gelebilecek değişikliklerde kayıtların kapatılıp oluşan taşınmazlar esas alınarak yeni kayıt tesis edileceği, terkin, satış, devir gibi mülkiyeti sona erdiren durumlarda sona eriş nedeni açıklanarak kaydın kapatılacağı, taşınmaza yapılan değer arttırıcı harcamaların taşınmazın değerine ekleneceği ve bu madde uyarınca kayıtlarda meydana gelen değişikliklerin en geç yedi gün içinde muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimine ve mali hizmetler birimine; işlemin yapıldığı ayı takip eden ay sonuna kadar, aralık ayı içinde işlem yapılanlar ise aynı ayın sonuna kadar maliki kamu idaresine gönderileceği belirtilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, taşınmazlar cinslerine göre ilgili formlara kaydedilecek ve mali hizmetler birimince bu formlar konsolide edilerek taşınmaz icmal cetvelleri oluşturulacaktır. Oluşturulan bu taşınmaz icmal cetvellerinden hareketle de taşınmazların ilgili hesaplara muhasebe kayıtları yapılacaktır. Taşınmazlarda meydana gelen

değişiklikler muhasebe birimi ve mali hizmetler birimine gönderilecek ve kayıtlarda gerekli değişiklikler yapılacaktır.

Yapılan incelemelerde icmal cetvellerindeki kayıtların parasal tutarları ile bilançodaki taşınmazların parasal değerlerinin birbirleriyle uyumlu olmadığı tespit edilmiştir. Bilançoda 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabında toplam 189.946.993,31 TL değerinde taşınmaz mal yer alırken, taşınmaz icmal cetvellerinde 151.965.687,31 TL değerinde taşınmaz mal yer almaktadır. Taşınmaz icmal cetvelindeki tutarlar ile muhasebe kayıtlarındaki taşınmaz varlıkların tutarları karşılaştırıldığında taşınmaz icmal cetvelinde 37.981.306,00 TL tutarında eksik kayıt olduğu tespit edilmiştir.

Bilançoda yer alan taşınmaz hesaplarına ilişkin kayıtların, taşınmaz icmal cetvelleri esas alınarak yapılması gerektiği dikkate alındığında; bilançoda 25 Maddi Duran Varlık grubunun taşınmaz mallar yönünden doğru ve güvenilir veri içermediği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, idare tarafından taşınmaz icmal cetvelleri ile bilançodaki uyumsuzluğun giderilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: İdarenin Şartlı Bağış Yoluyla Elde Ettiği Taşınırların Kayıt ve Kontrol İşlemlerinin Yapılmaması

İdarenin şartlı bağış yoluyla elde ettiği taşınırların kayıt ve kontrol işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Bağış ve yardımlar” başlıklı 40’inci maddesinde nakdi olmayan bağış ve yardımların, ilgili mevzuatına göre değerlemeye tabi tutularak kayıtlara alınacağı belirtilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediye başkanının görev ve yetkileri” başlıklı 38’inci maddesine göre belediye başkanına, belediyenin; hak ve menfaatlerini korumak ile taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek sorumluluğu verilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin “Sorumluluk” başlıklı 5’inci maddesinde;

“(1) Harcama yetkilileri taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumludur. Harcama

yetkilileri taşınır kayıtlarının bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutulması ve taşınır mal yönetim hesabının hazırlanması sorumluluğunu taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getirir.

(2) Harcama yetkilileri, taşınırlara ilişkin işlem ve kayıtların usule uygun olarak yapılıp yapılmadığını kontrol etmeye veya ettirmeye; kasıt, kusur veya ihmal sonucu kırılan, bozulan veya kaybolan taşınırların ilgililerden tazmini için gerekli işlemleri yapmaya veya yaptırmaya yetkilidir.

(3) Kamu idarelerine ait taşınırların muhafazası ile görevli olan veya kendilerine kullanılmak üzere taşınır teslim edilen kamu görevlileri bu taşınırları en iyi şekilde muhafaza etmek, gerekli bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak, veriliş amacına uygun bir şekilde kullanmak ve görevin sona ermesi veya görevden ayrılma hâlinde iade etmek zorundadırlar.

(...)

(5) Taşınırların muhafazasından ve yönetilmesinden sorumlu olanların, gerekli tedbirlerin alınmaması veya özenin gösterilmemesi nedeniyle taşınırın kullanılmaz hâle gelmesi veya yok olması sonucunda sebep oldukları kamu zararları hakkında, 27/9/2006 tarihli ve 2006/11058 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır.” Hükmü bulunmaktadır.

Anılan Yönetmelik'in “Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu” başlıklı 13'üncü maddesinde; taşınırların edinme şekline bakılmaksızın teslim alındığında giriş kaydı, kullanıma verildiğinde de çıkış kaydının taşınır işlem fişine dayanılarak yapılması gerektiği, bağış ve yardım yoluyla edinilen taşınırlarda ise bağış ve yardımda bulunan tarafından ispat edici bir belgeyle değeri belirtilmiş ise bu değer, belli bir değeri yoksa değer tespit komisyonunca belirlenen değeri esas alınarak kayıt yapılacağı, “Bağış ve yardım yoluyla edinilen taşınırların girişi” başlıklı 16'ncı maddesinde de; bağış ve yardım olarak edinilen taşınırların teslim alındığında, taşınır kayıt yetkilisi tarafından taşınır işlem fişi düzenlenerek kayıtlara alınacağı ve fişin birinci nüshasının bağış ve yardım edene verileceği veya gönderileceği ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in “Tüketim suretiyle çıkış” başlıklı 22'nci maddesinde; tüketim malzemelerinin, Taşınır İstek Belgesi karşılığında düzenlenecek Taşınır İşlem Fişi ile çıkış kaydedileceği, “Taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi” başlıklı 30'uncu maddesinde de genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde üç aylık dönemler itibarıyla, diğer idarelerde ise üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır ikinci düzey detay kodu bazında düzenlenen

onaylı bir listesinin, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, idare tarafından yılı içerisinde edinilen ve kullanılan taşınırın giriş ile çıkışlarına ilişkin kontrol ve kayıtlarının fiili duruma uygun olarak yapılması gerektiği, idarenin taşınır mallarının korunmasına ve kötüye kullanımının önlenmesine yönelik sorumluluğun belediye başkanı ve harcama yetkililerinde olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim taşınırın yönetiminden sorumlu olanlar, bu sorumluluklarını taşınırın kayıtlı miktarları ile fiili miktarlar arasında yapacakları karşılaştırma ve kullanım şeklinin kontrol edilmesi suretiyle yerine getirilebilecektir.

Ancak yapılan incelemede, idare tarafından yapılan başvuru üzerine Turnasuyu Irmağında birikinti şeklinde duran ve ekonomik değeri yüksek olan dere malzemelerinin (çakıl, taş vs.) Devlet Su İşleri 7. Bölge Müdürlüğünün uygun görüşü doğrultusunda Ordu Valiliği Yatırım ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından *“ticarete konu edilmeden yol yapım ve altyapı projesinde kullanılmak ve nakli yapılan malzemenin hangi kamu hizmetinde kullanıldığının nihayeten Gülyalı Belediye Başkanlığı tarafından Valiliğimize bildirilmesi şartıyla”* idare tarafından kullanılmasına izin verildiği, bunun üzerine teslim alınan malzemelerin miktarlarına ve kullanım alanlarına ilişkin idarece bir veri tabanının oluşturulmadığı, gerçeğe uygun değer üzerinden değer tespit komisyonu tarafından belirlenen Taşınır İşlem Fişlerinin bulunmadığı, taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin kaydedilmediği ve malzemelerin ne kadarının hangi amaçla kullanıldığına ilişkin Valiliğe herhangi bir bildirimde bulunulmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığını ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, taşınır malların korunması ve yönetilmesi konusunda sorumluluğu bulunanların mevzuata uygun işlem tesis etmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Araçlara Yapılan Onarım Giderlerine İlişkin Kontrollerin Yapılmaması

İdareye ait araç veya iş makinelerinin tamir ve onarım giderlerine esas olmak üzere rapor veya tutanak tutulmadığı, sistematik bir kontrol mekanizmasının bulunmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8’inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda olduğu, “Harcama talimatı ve sorumluluk” başlıklı 32’nci maddesinde de harcama yetkililerinin, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, Kanun, ve Yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38’inci maddesinde belediyenin hak ve menfaatlerini korumanın belediye başkanının görev ve yetkisinde olduğu belirtilmiştir.

İdarenin araç parkında bulunan araçlara ait sicil dosyalarının incelenmesi sonucunda; envantere kayıtlı bazı araçların sık sık ve benzer nedenlerle tamir gördüğü, ruhsat, trafik tescil, kaza, trafik sigortası, egzoz ve fenni muayene gibi trafik mevzuatından kaynaklı iş ve işlemlere ilişkin belgelerin ilgili araçlara ait dosyalarda yer almadığı, hizmet araçlarından iş makineleri ve binek araçların tamir ve bakım giderlerine esas olmak üzere herhangi bir tutanak veya belge bulunmadığı, bunun ise tamir veya bakıma sebep olan olayın kaynağının bilinmemesine neden olduğu dolayısıyla bu durumun olası bir personel hatası veya ihmalden kaynaklanan giderlerin rücu işlemlerinin yapılamamasına yol açtığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığını ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, taşıtların verimli kullanılmasını sağlayabilmek ve işletme maliyetlerini en aza indirebilmek için gerekli kontrollerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Ambalaj ve Giysi Atıklarının Toplanmasına İlişkin İmtiyaz Hakkının İhalesiz ve Bedelsiz Olarak Devredilmesi

Ambalaj atıklarının toplanması ve değerlendirilmesine ilişkin belediyenin sahip olduğu imtiyaz hakkı ile idare sınırları içerisinde atık giysilerin çöp sahasına ulaşmadan toplanması amacıyla konteyner kurulması ve konteynerlerin boşaltılarak geri dönüşüme kazandırılmasına ait belediyenin sahip olduğu imtiyaz hakkının ihale yapılmaksızın ve herhangi bir bedel öngörülmeeksizin protokol düzenlenerek özel firmalara verildiği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun “Kapsam” başlıklı 1’inci maddesinde belediyelerin kiralama işlemlerinin 2886 sayılı Kanun'a tabi olduğu belirtilmiş, “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde ise taşınır ve taşınmaz malların ve hakların kiralanması “kira” tanımı içinde değerlendirilmiştir. Belediye için bir hak olan ve gelir getirici nitelikte bulunan haklar idare tarafından kendi imkânları ile yerine getirilebileceği gibi 2886 sayılı Kanun'a göre rekabetin ve eşit muamele ilkelerinin sağlandığı bir ortamda ihale edilmelidir.

Atık giysilerin çöp sahasına ulaşmadan toplanması amacıyla giysi kumbaralarının kurularak geri dönüşüme kazandırılmasında kamu yararı bulunmaktadır. Anılan Kanun hükümleri çerçevesinde kamu yararı bulunan bir durumda, bu hak bedelsiz olarak özel bir firmaya verilmemelidir.

Ancak yapılan incelemede, ambalaj atıklarının toplanması ve değerlendirilmesi ile atık giysilerin toplanması amacıyla kumbaraların kurulması ve kumbaraların boşaltılarak geri dönüşüme kazandırılması hakkının ihale yapılmaksızın protokol düzenlenerek ve bedelsiz olarak özel firmalara tanındığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığını ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, gelir getirici faaliyetler olan ambalaj atıklarının toplanması işi ile atık giysilerin geri dönüşüme kazandırılması işine ait idarenin sahip olduğu imtiyaz hakkının ihale yapılmak suretiyle devredilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Alımlarda Bütçeye Konulan Ödeneğin % 10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21 ve 22’nci maddelerine göre parasal limitler kapsamında yapılan mal ve hizmet alımlarında %10 sınırının takip edilmediği ve bu sınır aşılmasına rağmen Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadığı görülmüştür.

Anılan Kanun'un “Temel ilkeler” başlıklı 5’inci maddesinde; yapılacak ihalelerde açık ihale ve belli istekliler arasında ihale usullerinin temel usuller olduğu, “Pazarlık usulü” başlıklı 21’inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde idarelerin yaklaşık maliyeti 2.076.108,00 TL’ye kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarını pazarlık usulü ile temin edebileceği, “Doğrudan temin” başlıklı 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 622.756,00 TL’yi, diğer idarelerin 207.453,00 TL’yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımlarının ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Aynı Kanun'un 62’nci maddesinin üçüncü fıkrasının (ı) bendine göre ise; doğrudan temin ve pazarlık usulüyle yapılacak harcamaların yıllık toplamı, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10’unu aşamayacağı hüküm altına alınmıştır.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62’nci Maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ’in “Genel esaslar” başlıklı 4’üncü maddesinin üçüncü alt bendinde; Kanun'un gerek 21’inci maddesinin (f) bendi, gerekse 22’nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; 4734 Sayılı Kanun kapsamına giren idarelerin, 21 ve 22’nci maddelerinde belirtilen parasal limitler dahilinde yapacakları harcamaların yıllık toplamının idarenin bütçesine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10’unu aşamayacağı, bu düzenleme ile Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar tarafından yapılacak mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin harcamaların 4734 sayılı Kanun’da belirtilen temel ilke ve usullere uygun şekilde ve öncelikle açık ihale usulü ile yapılmasının, esasen bir ihale usulü olmayan doğrudan temin uygulamasına idarelerin daha sınırlı hallerde başvurularının amaçlandığı görülmektedir.

Ancak yapılan incelemede, idare tarafından 2024 yılı bütçesinde mal alımları için 14.784.000,00 TL, hizmet alımları için 31.670.000,00 TL ödenek ayrıldığı; yıl içerisinde anılan usullerle toplam 4.747.698,33 TL tutarında mal alımı, 13.484.158,59 TL tutarında hizmet alımı yapıldığı, dolayısıyla söz konusu alım bedellerinin yıllık bütçe ödeneğinin %10’unu aştığı, buna karşılık aşılın kısım için Kamu İhale Kurulunun uygun görüşünün alınmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 7: Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Alımlar

Harcama Kalemleri	2024 Yılı Toplam Ödenek Tutarı (TL) (A)	Toplam Ödenek'in %10'u (Sınır) (TL) (B=A*%10)	21/f ve 22/d Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (TL) (C)	Sınırı Aşan Tutar (TL) (D=C-B)	21/f ve 22/d Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı/Toplam Ödenek Tutarı (C/A) *100
Mal Alımları	14.784.000,00	1.478.400,00	4.747.698,33	3.269.298,33	%32,11
Hizmet Alımları	31.670.000,00	3.167.000,00	13.484.158,59	10.317.158,59	%42,58

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığını ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, parasal limitler dahilinde yapılacak harcamalarda, bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unun Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşılması gerekmektedir.

BULGU 4: Mali Tabloların İdarenin Resmi İnternet Sitesinde Yayımlanmaması

İdarenin mali tablolarının resmi internet sitesinde yayımlanmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin “Mali tabloların hazırlanması” başlıklı 484'üncü maddesinde; mali tabloların, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanıp belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulacağı belirtilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin “Mali raporlama birimi” başlıklı 310'uncu maddesinde, kendi adına ekonomik varlık edinebilen, yükümlülük üstlenebilen, diğer kamu idareleri veya üçüncü şahıslarla ekonomik ilişkilere girebilen kapsama dâhil her kamu idaresinin bir kurumsal birim olduğu ve kapsama dâhil her kurumsal birimin bir mali raporlama birimi olduğu ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin “Mali raporlamada sorumlular” başlıklı 311'inci maddesinde ise kapsama dâhil kamu idarelerinin mali hizmetler birim yöneticilerinin, mali raporlama kapsamındaki mali tabloların belirlenen standartlara uygun olarak hazırlanmasından; üst yöneticilerin de bu hususları gözetmekten ve belirlenen süreler içinde yayımlanmasından sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Anılan Yönetmeliğin “Mali raporlamada düzenlenecek temel mali tablolar ve diğer mali tablolar” başlıklı 313’üncü maddesinde ise, kamu idarelerince hazırlanacak mali tablolar sayılmış ve bunların kamuoyunun bilgisine sunulacağı; “Mali raporlamada süreler” başlıklı 327’nci maddesinde ise, temel mali tabloların yıllık dönemler itibarıyla takip eden yılın nisan ayı sonuna kadar, diğer mali tabloların ise aylık dönemler itibarıyla takip eden ayın sonuna kadar hazırlanarak idarelerin resmi internet sitesinde yayınlanması gerektiği, kamu idare hesaplarının Sayıştaya verilmesi kapsamında hazırlanan mali tablolar ile elektronik ortamda yayımlanan mali tablolar arasında farklılık olması halinde nedenlerinin mali tablonun dipnotlarında açıklanacağı düzenlenmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde, mali tabloların Yönetmelikte belirtilen şekil ve süreler içinde yayımlanması gerektiği, bunun aynı zamanda idarenin hizmetlerinden faydalanan paydaşlara karşı şeffaflığın da bir gereği olduğu değerlendirilmektedir.

Ancak yapılan incelemede, sayılan mali tablolara idarenin resmi internet sitesinde yer verilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığını ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, idarenin mali tablolarının resmi internet sitesinde yayımlanması gerekmektedir.

BULGU 5: Ruhsatsız İş Yerleri İle İlgili Hatalı Uygulamaların Bulunması

İdarenin yetki alanında bulunan ruhsatsız iş yerlerine ilişkin mevzuatın öngördüğü idari yaptırımların uygulanmadığı görülmüştür.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’in “İşyeri açılması” başlıklı 6’ncı maddesinde, yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmayacağı ve çalıştırılmayacağı belirtildikten sonra bu ruhsatı almadan açılan iş yerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15’inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine gerekse mezkûr Yönetmelik’in “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesine göre belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bahsi geçen yetkili idare belediyelerdir.

1608 sayılı Umuru Belediye Mûteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanun’un Bazı Maddelerini Muaddil Kanun’un 1’inci maddesinin

birinci fıkrası şöyledir: “Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32’nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir...”.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılaacağı üzere, belediye sınırları içinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın açılmış iş yerlerinin, anılan Yönetmelik’in “İşyerlerinde aranacak genel şartlar” başlıklı 5’nci maddesinde belirtilen sağlık, güvenlik, genel asayiş, bazı iş yerleri için alınması gereken izin ve raporlar ile ilgili şartları taşıyıp taşımadığı noktasında riskli konumda bulunmasından dolayı kapatılması ayrıca İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ile alınması zorunlu tutulan ruhsatı olmaksızın işyeri açanlara, Encümen tarafından idari para cezası verilmesi gerekmektedir.

Ruhsatsız işyerlerine ilişkin Zabıta Müdürlüğünden temin edilen veriler üzerinde yapılan incelemelerde, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in 5’inci maddesi g bendi gereğince; iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilen iş yerlerinde, karayolu kenarındaki iş yerleri için Karayolları Kenarında Yapılacak ve Açılacak Tesisler Hakkında Yönetmelik'e uygun olarak karayolu trafik güvenliğinin sağlandığını gösteren geçiş yolu izin belgesinin alınması gerektiği, söz konusu izin belgesi bulunmaması nedeniyle 34 işyerinin ilgili Yönetmelik kapsamında ruhsatsız olarak faaliyette bulunduğu, bu iş yerlerine yönelik Zabıta Müdürlüğü tarafından kapatma yaptırımının uygulanmadığı ve söz konusu ruhsatsız iş yerlerine idari para cezası uygulanmasına yönelik bilgi ve belgelerin encümene sunulmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığını ve gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıdaki mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda ruhsatsız olarak faaliyette bulunan iş yerlerine, kapatma yaptırımı ile idari para cezası uygulanması şeklinde mevzuat hükümleri doğrultusunda işlem yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: Doğalgaz Dağıtım Şirketinden Zemin Tahrip Bedelinin Alınmaması Yönünde Belediye Meclisince Karar Alınması

Belediye meclisi tarafından ilçede yürütölen doğalgaz dağıtım çalışmalarına ilişkin yapılan kazılarda zemin tahrip bedelinin alınmamasına karar verildiğı görölmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediye başkanının görev ve yetkileri” başlıklı 38’inci maddesinin (f) bendindeki düzenleme gereği belediye başkanı belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmekle görevli ve yetkilidir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun “Alt yapı hizmetleri” başlıklı 8’inci maddesinde de, büyükşehir içindeki alt yapı hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla alt yapı koordinasyon merkezlerinin kurulacağı; koordinasyon merkezleri tarafından alınan ortak yatırım ve toplu taşımayla ilgili kararların, belediye ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgililer için bağlayıcı olduğu; alt yapı koordinasyon merkezinin çalışma esas ve usulleri ile bu kurullara katılacak kamu kurum ve kuruluş temsilcilerinin, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Bu bağlamda çıkarılan Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliğinin Alt Yapı Koordinasyon Merkezlerinin görev ve yetkilerinin düzenlendiği 8’inci maddesinde, AYKOME’nin, büyükşehir dâhilindeki alt yapı hizmetlerini etkili ve koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla, alt yapı ile ilgili kazı yapacak gerçek ve tüzel kişilere izin ve kazı ruhsatı vereceği ve buna ilişkin bedeli belirleyeceği belirtilmiştir. Ayrıca “Bağlayıcılık” başlıklı 6’ncı maddesinde AYKOME kararlarının büyükşehir belediyesi, büyükşehir dâhilindeki diğer belediyeler ve büyükşehir sınırları içindeki kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişileri bağlayacağı belirtilmiştir.

Anılan Yönetmelik’in alt yapı yatırım hesabının oluşumunu ve gelirlerini düzenleyen 14’üncü maddesinde;

“Alt yapı yatırım hesabı, ortak programa alınan altyapı hizmetlerinin amaca uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi için belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerine konulan ödeneklerden bu hesaba yapılacak aktarım ile kazılardan elde edilen gelirlerden oluşur.

Alt yapı koordinasyon merkezinin bütçesi büyükşehir belediye bütçesi içinde yer alır. Ayrıca, belediye ve diğer bütün kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerine konulan ödeneklerden, alt yapı koordinasyon merkezi bünyesinde oluşturularak alt yapı yatırım hesabına aktarılacak tutarlar da gelir bütçesinin ilgili bölümünde gösterilir ve bu gelirler amacının dışında harcanamaz.” hükümlerine yer verilirken,

“İlçelerde tahsil edilen kazı gelirlerinin kullanımı” başlıklı 14/A maddesinde;

“İlçe belediyelerinin sorumluluğuna bırakılan cadde, bulvar, meydan ve sokaklarda yapılacak tüm kazılardan elde edilecek gelirler bu yerlere izin veya ruhsat veren ilçe belediyesince gelir olarak kaydedilir. Bu gelirler sadece cadde, bulvar, meydan ve sokaklardaki asfalt ve kaldırımların yapım, onarım ve bakımında kullanılır.” denilmek suretiyle büyükşehir

sınırları içinde yapılacak kazılardan elde edilecek gelirler büyükşehir belediyesi bünyesinde açılacak alt yapı yatırım hesabında toplanacağı ve ilçe belediyelerinin sorumluluğunda bulunan bölgelerde yapılan kazılardan doğan gelirlerin, ilçe belediyesince gelir olarak kaydedileceği belirtilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere belediye başkanları, belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmekle görevlidir. Diğer yandan, büyükşehir içindeki alt yapı hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla alt yapı koordinasyon merkezleri kurulmakta, koordinasyon merkezleri tarafından alınan kararlar belediye ve bütün kamu kurum ve kuruluşları ve diğer ilgililer için bağlayıcı olmaktadır. Belediye sınırları içerisinde kazı çalışması yapacak kuruluşların izin almaları zorunlu olup izin alabilmeleri için ise zemin tahrip bedellerini büyükşehir belediyesi altyapı yatırım hesabına yatırmaları gerekmektedir.

Ancak İlçe Belediye Meclisince alınan 03.02.2021 tarih ve 6 numaralı kararda;

“Gülyalı Belediyesi sınırları içerisinde gerçekleştirilecek doğalgaz dağıtım faaliyetlerine ilişkin alt yapı çalışmaları kapsamında, belediyemiz görev ve yetki alanları dahilinde dağıtım şirketinden ruhsat harcı, teminat, yüzey kaplama ve/veya zemin tahrip bedeli hafriyat döküm bedeli gibi her ne ad altında olursa olsun herhangi bir bedel talep edilmeyeceğinin ve yüzey kaplamalarının herhangi bir bedel talep edilmeksizin belediye tarafından yapılacağına karar verildi.” denilerek dağıtım şirketinden zemin tahrip bedelinin alınmamasına karar verilmiştir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Meclisin görev ve yetkileri” başlıklı 18’inci maddesinde belediye meclisine, belediye gelirlerini azaltıcı karar almaya yönelik herhangi bir yetki verilmemiştir. Mevcut durumda ise belediye meclisinin yetkisiz bir şekilde karar aldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığını ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, belediye meclisi tarafından mevzuata aykırı bir şekilde doğalgaz dağıtım şirketine kazı tahrip bedelinden muafiyet sağlayacak bir karar alınmaması gerekmektedir.

BULGU 7: Yetkilendirilmiş Muayene Kuruluşuyla Meclis Kararı Olmaksızın Asansör Periyodik Kontrolüne İlişkin Hizmet Protokolü İmzalanması

A tipi muayene kuruluşu tarafından belediyeye aktarılacak olan periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak fiyatın belediye meclisi tarafından belirlenmediği ve doğrudan belediye başkanı ile yetkili asansör kuruluşu arasında protokol yapıldığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (s) bendinde; belediye sınırları içerisinde, yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni hangi idare tarafından verilmiş olursa olsun, hizmete sunulacak olan asansörlerin tescilini yapmak, ilgili teknik mevzuat çerçevesinde yıllık periyodik kontrollerini yapmak ya da yetkilendirilmiş muayene kuruluşları aracılığıyla yaptırmak, gerekli hâllerde asansörleri hizmet dışı bırakmak belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

Ayrıca Kanun'un "Belediye meclisi" başlıklı 17'nci maddesinde de belediye meclisinin, belediyenin karar organı olduğu ifade edilmiştir.

Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği'nin "Periyodik kontrol ücretinin belirlenmesi" başlıklı 10' uncu maddesinde;

"(1) Periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak olan fiyat, Komisyon kararı doğrultusunda EK-1'de belirtilen taban ve tavan fiyat aralığına göre ilgili idarenin karar organı tarafından belirlenir.

(2) Bir sonraki yıl için geçerli sayılacak olan taban ve tavan fiyatları, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca o yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranını geçmeyecek şekilde Bakanlık tarafından belirlenir ve Bakanlık internet sitesinden ilan edilir.

(3) Periyodik kontrol ücreti, ilgili idare karar organı tarafından belirlenen fiyatın ilgili idare payı ile birlikte KDV hariç toplamına eşittir." hükmü yer almaktadır.

Aynı Yönetmelik'in "Periyodik kontrol ücretinin tahsili" başlıklı 23'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında ise, ilgili idare tarafından talep edilmesi ve protokolde belirtilmesi durumunda EK-1'de yer alan taban ve tavan fiyat aralığındaki ilgili idarece belirlenen fiyatın azami %10'unun protokol yapılan ilgili idareye A tipi muayene kuruluşunca aktarılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, belediyelerde karar organı belediye meclisleridir. Bu sebeple belediyeye aktarılabacak olan periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak fiyatın belediye meclisince belirlenmesi ve yetkilendirilecek muayene kuruluşu ile yapılacak protokolde belirlenen fiyata ilişkin orana yer verilmesi gerekmektedir.

Ancak idare ile firma arasında yapılan protokol incelendiğinde, belediye meclisi tarafından bu hususta karar alınmadığı ve doğrudan belediye başkanı ile protokol yapıldığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığını ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, asansör muayene kuruluştan tarafından belediyeye aktarılan olan periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak fiyata ilişkin belediye meclisince karar alınması ve buna ilişkin orana muayene kuruluştan ile belediye arasında imzalanan protokolda yer verilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Taşınır Sayım İşlemlerinin Yapılmaması

İdarenin mülkiyeti ve kullanımında bulunan taşınırın, taşınır kayıt yetkililerinin değiştiği hallerde sayım işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliğinin “Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler” başlıklı 32’nci maddesinde;

“Kamu idarelerine ait taşınırın, taşınır kayıt yetkililerinin görevlerinden ayrılmasında, yılsonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımı yapılır.

...

(9) Kayıtların sayım sonuçlarıyla uygunluğu sağlandıktan sonra sayım kurulu tarafından Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli düzenlenir. Cetvel, sayım kurulu ile taşınır kayıt yetkilisi tarafından imzalanır. Bu Cetvel ve eki sayım tutanağı ile sayım sonuçlarına göre düzenlenen giriş ve çıkış belgeleri, taşınır kayıt yetkilisinin yılsonu hesabını oluşturur.” düzenlemesi yapılmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre taşınırın, taşınır kayıt yetkilisi değiştiğinde ve yıl sonlarında sayılması gerekmektedir. Bu sayımlar sonucunda Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli düzenlenecektir. Bu cetvel ile yıl sonuna ilişkin sayım tutanağı Taşınır Mal Yönetim Hesabının bir parçasıdır. Dolayısıyla yıl sonu sayımları yapılmadan Taşınır Mal Yönetim Hesabı düzenlenemeyecektir.

Yapılan incelemede 31.12.2024 tarihi itibarıyla; taşınır kayıt yetkililerinin görevlerinden ayrılmasında idarece sayım yapılmadığı, denetim yılı sonunda da sayım işlemlerinin tamamlanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak idarenin, taşınır işlemlerinde ilgili mevzuat hükümlerini uygulaması ve sayımların aksatılmadan yapılması gerekmektedir.

BULGU 9: Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Beyannamelerinin Gerçeği Yansıtıp Yansıtmadığının Kontrolünün Yapılmaması

İdarece, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca elektrik tüketicilerinden tahsil edilen Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisini (ETV) ödemek ile yükümlü mükelleflerce verilen beyannamelerin gerçeği yansıtıp yansıtmadığının tespit edilmesi ve kontrolünün sağlanmasına ilişkin işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun 34, 35, 36, 37, 38 ve 39’uncu maddeleri çerçevesinde düzenlenmiştir. Belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde elektrik tüketim vergisine tabi olan tüketicilere uygulanan tüketim vergisine ilişkin 2464 sayılı Kanun’un;

“Mükellef ve sorumlu” başlıklı 35’inci maddesinde; elektrik ve havagazı tüketenlerin Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisini ödemekle mükellef olduğu, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’na göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşların satış bedeli ile birlikte bu verginin de tahsilinden ve ilgili belediyeye yatırılmasından sorumlu olduğu, organize sanayi bölgelerinde tüketilen elektrik enerjisinin vergisinin organize sanayi bölgeleri tüzel kişiliklerine elektriği tedarik eden kuruluş tarafından ödeneceği,

“Matrah” başlıklı 37’nci maddesinde; verginin matrahının elektriğin iletimi, dağıtımı ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedelleri hariç olmak üzere, elektrik enerjisi satış bedeli ile havagazının satış bedeli olduğu, matraha vergi, fon ve payların dahil edilmeyeceği,

“Nispet” başlıklı 38’inci maddesi ile Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin: a) İmal ve istihsal, taşıma, yükleme boşaltma, soğutma, telli ve telsiz telgraf ve telefon müraselesi işlerinde tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 1, b) (a) bendi dışında kalan maksatlar için tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 5, c) Havagazının satış bedelinden yüzde 5 nispeti üzerinden alınacağı,

“Beyan ve ödeme” başlıklı 39’uncu maddesinde ise; elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını dağıtan kuruluşların tahsil ettikleri vergiyi, tahsil tarihini takibeden ayın 20’nci günü akşamına kadar belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sürede ödemeye

mecbur oldukları, elektrik ve havagazı işleri bütçesi içinde yer alan belediyelerin bu hükümden müstesna olduğu

hükümlerine yer verilmiştir.

Diğer taraftan; 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun;

“Tanımlar ve kısaltmalar” başlıklı 3’üncü maddesinde bu Kanun’un uygulanmasında;

Dağıtım şirketi: Belirlenen bir bölgede elektrik dağıtımı ile iştigal eden tüzel kişiyi,

Görevli tedarik şirketi: Dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin hukuki ayrıştırması kapsamında kurulan veya son kaynak tedariki yükümlüsü olarak Kurul tarafından yetkilendirilen tedarik şirketini,

İkili anlaşma: Gerçek ve tüzel kişiler arasında özel hukuk hükümlerine tabi olarak, elektrik enerjisi ve/veya kapasitenin alınıp satılmasına dair yapılan ve Kurul onayına tabi olmayan ticari anlaşmaları,

Serbest tüketici: Kurul tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimi bulunduğu veya iletim sistemine doğrudan bağlı olduğu veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olduğu için tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişiyi,

Son kaynak tedariki: Serbest tüketici niteliğini haiz olduğu hâlde elektrik enerjisini, son kaynak tedarikçisi olarak yetkilendirilen tedarik lisansı sahibi şirket dışında bir tedarikçiden temin etmeyen tüketicilere elektrik enerjisi tedarikini,

ifade eder denilmek suretiyle tanımlanmıştır.

“Dağıtım faaliyeti” başlıklı 9’ uncu maddesinin birinci fıkrasında; dağıtım faaliyetinin lisansı kapsamında, dağıtım şirketi tarafından lisansında belirlenen bölgede yürütüleceği, dağıtım şirketinin, lisansında belirlenen bölgede sayaçların okunması, bakımı ve işletilmesi hizmetlerinin yerine getirilmesinden sorumlu olduğu,

“Toptan ve perakende satış faaliyetleri” başlıklı 10’uncu maddesinin dördüncü fıkrasında; dağıtım şirketi tarafından yürütülmekte olan perakende satış faaliyetinin görevli tedarik şirketi tarafından yerine getirileceği, görevli tedarik şirketinin ilgili dağıtım bölgesinde bulunan serbest tüketici olmayan tüketicilere EPDK tarafından onaylanan perakende satış tarifeleri üzerinden elektrik enerjisi satışı yapacağı,

Mezkûr maddenin beşinci fıkrasında ise; görevli tedarik şirketinin, serbest tüketici niteliğini haiz olduğu hâlde, başka bir tedarikçiden elektrik enerjisi temin etmeyen tüketicilere, son kaynak tedarikçisi sıfatıyla elektrik enerjisi sağlamakla yükümlü olduğu

belirtilmektedir.

Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin “Dağıtım lisansı sahibinin hak ve yükümlülükleri” başlıklı 35'inci maddesinin ikinci fıkrasının;

(a) bendinde; lisansında belirlenen bölgedeki dağıtım gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin sayaçlarının kurulumu, bakımı ve işletilmesi hizmetlerini yürütmekten, söz konusu bölgede yer alan sayaçları okumak ve elde edilen verileri ilgili tedarikçilerle ve piyasa işletmecisiyle paylaşmaktan,

(r) bendinde ise; dağıtım sistemine bağlı tüm gerçek ve tüzel kişilere ait kayıtları tutmaktan, puant taleplerini kaydetmekten ve sayaç kayıtlarını izlemekten,

dağıtım lisans sahibinin yükümlü olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK), Türkiye Belediyeler Birliğine muhatap 06.10.2024 tarihli ve 976464 sayılı yazısında, Belediye tüzel kişilikleri tarafından muhtelif tarihlerde Kuruma çok sayıda müracaat olduğu, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca elektrik tüketicilerinin ödemekle yükümlü oldukları, ETV'nin tahsilinde sorunlar yaşandığı, ETV ödemek ile yükümlü mükelleflerce verilen beyannamelerin gerçeği yansıtmayıp yansıtmadığının tespit edilebilmesi ve kontrolünün sağlanabilmesi için konuya ilişkin bilgi ve/veya ilgili elektrik dağıtım şirketi nezdinde işlem tesis edilmesi talep edildiği ifade edilmektedir.

Söz konusu yazıda özetle;

Elektrik enerjisini tedarik edenin bedeli ile birlikte bu verginin de tahsilinden ve ilgili belediyeye yatırılmasından sorumlu olduğu, ETV'ye esas matrahın elektrik enerjisi satış bedeli üzerinden tespit edildiğinin, sanayi ve mesken gibi tüketici grupları için farklı oranlarda vergi uygulamasının dikkate alınması gerektiği, öncelikle elektrik enerjisini tedarik eden tarafından tahsilat yapılması gerektiğinin açıkça düzenlendiği ve bu çerçevede tüketim verileri üzerinden ETV tahsilatı yapılamayacağı, elektrik dağıtım şirketlerinin sorumluluğunun genel aydınlatma ve kaçak tahakkuklarına ilişkin tüketimler olduğu ve bu şirketlerin sayaç okuma yükümlülüğü kapsamında elde edilebilecek olan tüketim verileri olduğu, dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin hukuki ayrıştırması sonucunda kurulan görevli tedarik şirketleri, ilgili dağıtım bölgesinde bulunan serbest tüketici olmayan tüketicilere ve ticari anlaşmalar çerçevesinde herhangi bir bölge sınırlaması olmaksızın serbest tüketicilere toptan veya perakende satış faaliyetlerinde bulunabilme yetkisine sahip özel hukuk tüzel kişiler olduğu, ifade edilmiştir.

Yine aynı yazıda, belediyeler tarafından ETV tahsilinin yapılabilmesini kolaylaştırmak için tüketicilerin sayaçlarını okumakla ve kullanıcılarla sistem kullanım anlaşması yapmakla görevlendirilmiş elektrik dağıtım şirketlerinin, başvuru yapan belediyelere yalnızca; 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca elektrik dağıtım şirketlerinin sorumlu olduğu genel aydınlatma tüketimleri ve kaçak tahakkuklarına ilişkin ETV'ye esas verileri, ve belediye sınırları ve mücavir alanları içerisindeki kullanıcılara enerji satışı yapan görevli tedarik şirketi ile diğer tedarik şirketlerine ilişkin bilgileri paylaşabileceği, söz konusu tedarikçilerin hizmet sağladığı tüketicilere ilişkin ETV'ye konu bedellerin hesaplanmasında kullanılması gerekli olan diğer verilerin belediyeler tarafından ilgili tedarik şirketlerinden temin edilmesi gerektiği, bu hususun 23/05/2024 tarihli ve 894570 sayılı yazı ile 21 (yirmi bir) elektrik dağıtım şirketine bildirildiği, ifadeleri yer almıştır.

Yine yazının sonuç kısmında;

- Genel aydınlatma tüketimleri ve kaçak tahakkuklarına ilişkin ETV'ye esas veriler ile belediye sınırlarınız ve mücavir alanları içerisindeki kullanıcılara enerji satışı yapan görevli tedarik şirketi ile diğer tedarik şirketlerine ilişkin bilgilerin bölgenizde görevli elektrik dağıtım şirketinden talep edilmesi,
- Tedarikçilerin, belediye sınırları ve mücavir alanları içerisindeki kullanıcılara sağladığı elektrik satış hizmeti çerçevesinde oluşan ETV'ye konu bedellerin hesaplanmasında kullanılması gerekli olan diğer verilerin ise ilgili tedarik şirketinden istenilmesi,
- Belediyeler tarafından tedarikçilerden temin edilen bilgiler hakkında tereddüt hasıl olması durumunda ise ilgili tedarikçilerin hizmet verdiği tüketicilere ait tesisat bilgilerinin bildirilmesi ile sınırlı kalmak üzere ilgili elektrik dağıtım şirketinden ilave bilgi talep edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

EPDK'nın, belediyeleri temsil etme yetkisine sahip ve bütün belediyelerin doğal üyesi olan Türkiye Belediyeler Birliğine, üyelerin resmi olarak bilgilendirilmesi talebiyle gönderdiği bu yazı, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunda yer alan ve belediyelerin önemli gelirlerinden olan ETV'ye ilişkin yükümlü mükelleflerce verilen beyannamelerin gerçeği yansıtmayarak yansıtmadığının tespit edilebilmesi ve kontrolünün sağlanabilmesi, dolayısıyla gelir kaybının önlenmesi açısından önemli bir adım olarak görülmektedir.

İdarenin gelirleri üzerinde yapılan incelemelerde; ETV'ye ilişkin verilen beyannamelerin esas kabul edildiği, idareye ibraz edilen beyannamelerin doğruluğunu

kanıtlayacak herhangi bir verinin kullanılmadığı, dolayısıyla beyannamelerin gerçeği yansıtmayıp yansıtmadığı ya da ibraz edilmeyen beyannamelerin olup olmadığı hususunun kontrol edilemediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığını ve gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 34, 35, 36, 37, 38 ve 39'uncu maddeleri çerçevesinde düzenlenen Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi ile ilgili olarak;

- Genel aydınlatma tüketimleri ve kaçak tahakkuklarına ilişkin ETV'ye esas veriler ile belediye sınırları ve mücavir alanları içerisindeki kullanıcılara enerji satışı yapan görevli tedarik şirketi ile diğer tedarik şirketlerine ilişkin bilgilerin bölgede görevli elektrik dağıtım şirketinden,

- Belediye sınırları ve mücavir alanları içerisindeki kullanıcılara sağladığı elektrik satış hizmeti çerçevesinde oluşan ETV'ye konu bedellerin hesaplanmasında kullanılması gerekli olan diğer verilerin ise ilgili tedarik şirketlerinden, tereddüt hasıl olması durumunda ise ilgili tedarikçilerin hizmet verdiği tüketicilere ait tesisat bilgilerinin bildirilmesi ile sınırlı kalmak üzere ilave bilgilerin ilgili elektrik dağıtım şirketinden,

talep edilmesi ve bu verilerin değerlendirilerek yükümlü mükelleflerce verilen beyannamelerin gerçeği yansıtmayıp yansıtmadığının tespit edilmesi ve kontrolünün sağlanması gerekmektedir.

BULGU 10: Yapı Kullanma İzin Belgelerinin Hatalı Olarak Düzenlenmesi

Bazı yapı kullanma izin belgelerinin bina mahallinin proje ve eklerine uygun olup olmadığı dikkate alınmadan düzenlendiği görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 5'inci maddesinde yapı; "*Karada ve suda, daimi veya muvakkat, resmi ve hususi yeraltı ve yerüstü inşaatı ile bunların ilave, değişiklik ve tamirlerini içine alan sabit ve müteharrik tesisler*" olarak tanımlanmıştır.

Aynı Kanun'un 21'inci maddesinde bu Kanun'un kapsamına giren bütün yapılar için 26'ncı maddede belirtilen istisna dışında belediye veya valiliklerden yapı ruhsatiyesinin alınmasının mecburi olduğu belirtilmiş, "Yapı kullanma izni" başlıklı 30'uncu maddesine göre de yapı tamamen bittiği takdirde tamamının, kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığı takdirde bu kısımlarının kullanılabilmesi için inşaat ruhsatını veren belediyeden

izin alınmasının mecburi olduğu, mal sahibinin müracaatı üzerine yapının ruhsat ve eklerine uygun olduğu ve kullanılmasında fen bakımından mahzur görülmediğinin tespit edilmesi gerekmektedir. Yine aynı maddede verilen iznin yapı sahibini Kanun'a, ruhsat ve eklerine uymamaktan doğacak sorumluluktan kurtarmayacağı gibi her türlü vergi, resim ve harç ödeme mükellefiyetinin devam edeceği hüküm altına alınmıştır.

Su ve kanalizasyon idarelerinin tabi olduğu İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Su ve kanalizasyon durum belgesi" başlıklı 18'inci maddesinde "*Yapı için belediyeden ruhsat isteyen gerçek ve tüzel kişiler, daha önce İSKİ'den su ve kanalizasyon durumu hakkında belge almak zorundadır. İSKİ o yerdeki su ve kanalizasyon şebekesine göre su ve kanalizasyon durum belgesi verir. Yapıların durum belgesi alınmadan veya tesisatın durum belgesine aykırı olarak yapılması hallerinde imar mevzuatının ruhsatsız yapılar hakkındaki hükümleri uygulanır.*

İmar planlarının hazırlık safhasında altyapı tesisleriyle uyum yönünden İSKİ'nin de görüşünü almak şarttır." hükmü bulunmaktadır.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin "Yapı kullanma izni" başlıklı 64'üncü maddesinin birinci fıkrasında;

"Yapı tamamlandığında tamamının veya kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığında bu kısımlarının kullanılabilmesi için, mal sahibinin müracaatı üzerine yapı ruhsatını veren ilgili idareden izin alınması zorunludur. Bu iznin alınması için ilgili idareye yapılan başvuru dilekçesi ekinde, fenni mesullerin veya yapı denetim kuruluşlarının yapının ruhsat eki projelerine, fen ve sağlık kurallarına uygun olarak yapılıp yapılmadığını, mevzuata uygun malzeme kullanılıp kullanılmadığını belirten raporları, yetki belgesini haiz mimar, mühendis veya kuruluşlarca tanzim edilen enerji kimlik belgesi ile yapıya ilişkin fotoğrafları yer alır."

Üçüncü fıkrasında;

"Mal sahibinin yapı kullanma izni müracaatı üzerine ruhsat vermeye yetkili idare, ayrıca bir başvuru aramaksızın yapının ruhsat ve eklerine, fen ve sağlık kurallarına uygun olarak tamamlanıp tamamlanmadığını belirler." düzenlemelerine yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde yapı için belediyeden ruhsat isteyen gerçek ve tüzel kişilerin daha önce su ve kanalizasyon idaresinden uygunluğa ilişkin durum belgesi almak zorunda olduğu, yapı tamamlandığında mal sahibinin müracaatı üzerine ruhsat vermeye yetkili idare tarafından yapının ruhsat ve eklerine, fen ve sağlık kurallarına uygun olarak tamamlanıp tamamlanmadığının tespit edilmesinin

gerektiği, yapının mevzuata uygun bulunması durumunda idarece 30 gün içerisinde yapı kullanma izin belgesinin düzenleneceği anlaşılmaktadır.

Ancak yapılan incelemede, Turnasuyu Mahallesi 123 ada 17 parsel ile 124 ada 19 parselde bulunan dokuz adet yapıya ait verilen inşaat ruhsatlarına ekli mimari projelerin, Ordu Su ve Kanalizasyon İdaresine (OSKİ) verilen mimari projeler ile farklı olduğu, OSKİ tarafından onaylanan projelerin diğer suretinin idarenin arşivinde bulunamadığı, idarenin arşivinde aynı tarihte düzenlenmiş ve farklı personeller tarafından onaylanmış iki ayrı yol katı tutanağının olduğu ve ayrıca idare tarafından yapıların ruhsat ve eki projelerine uygunluğu gözetilmeden yapı kullanma izin belgelerinin düzenlendiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldındığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yapı kullanma izin belgelerinin bina mahallinin proje ve eklerine uygun olması halinde düzenlenmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>